Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΣΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JULIANE KOKOTT
της 23ης Απριλίου 2015[1]

Υπόθεση C-21/14 P

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
κατά

Rusal Armenal

«Αίτηση αναιρέσεως — Ντάμπινγκ — Εισαγωγές ορισμένου φύλλου αλουμινίου, καταγωγής Αρμενίας, Βραζιλίας και Κίνας — Άρθρο 2, παράγραφος 7, του κανονισμού (ΕΚ) 384/96 — Συμβατότητα με τη συμφωνία αντιντάμπινγκ — Άρθρο 277 ΣΛΕΕ»

I – **Εισαγωγή**

1. Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βάλλει κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της 5ης Νοεμβρίου 2013[2], με την οποία το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε κανονισμό αντιντάμπινγκ (στο εξής: επίμαχος κανονισμός)[3] κατά το μέτρο που αφορά την αρμενική εταιρία Rusal Armenal ZAO.

2. Η Επιτροπή βάλλει ιδίως κατά της κρίσεως του Γενικού Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία μια διάταξη του βασικού κανονισμού[4], στον οποίο βασίζεται ο επίμαχος κανονισμός, δεν είναι πλέον συμβατή με το σύστημα κανόνων της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (στο εξής: ΓΣΔΕ)[5] μετά την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αρμενίας στον ΠΟΕ το 2003, με συνέπεια την ακυρότητα του εν λόγω κανονισμού[6].

3. Η παρούσα υπόθεση παρέχει στο Δικαστήριο την ευκαιρία να διερευνήσει το ζήτημα αν και υπό ποιες προϋποθέσεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κανόνες του συστήματος κανόνων της ΓΣΔΕ κατά την εφαρμογή διατάξεων του ενωσιακού δικαίου.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

2 — Απόφαση Rusal Armenal κατά Συμβουλίου (T-512/09, EU:T:2013:571, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση).

3 — Ειδικότερα πρόκειται για τον κανονισμό (ΕΚ) 925/2009 του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2009, για την επιβολή οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ και για την οριστική είσπραξη του προσωρινού δασμού που επιβάλλεται στις εισαγωγές ορισμένου φύλλου αλουμινίου, καταγωγής Αρμενίας, Βραζιλίας και Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (ΕΕ L 262, σ. 1).

4 — Ειδικότερα πρόκειται για τον κανονισμό (ΕΚ) 384/96 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1995, για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΕ L 56, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί [ο εν λόγω κανονισμός έχει στο μεταξύ αντικατασταθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 1225/2009 του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΕ L 343, σ. 51, διορθωτικό στην ΕΕ 2010, L 7, σ. 22)].

5 — Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (ΕΕ 1994, L 336, σ. 11).

6 — Βλ. σκέψη 59 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

II – **Νομικό πλαίσιο**

A – *Το σύστημα κανόνων της ΓΣΔΕ*

4. Στο σύστημα κανόνων της ΓΣΔΕ αναλύονται λεπτομερώς η έννοια του ντάμπινγκ και ο τρόπος υπολογισμού της κανονικής αξίας προϊόντων.

5. Ένα προϊόν αποτελεί αντικείμενο ντάμπινγκ όταν εισάγεται στην αγορά μιας άλλης χώρας σε τιμή κατώτερη της «κανονικής του αξίας».

6. Στο πλαίσιο του προσδιορισμού της κανονικής αξίας του προϊόντος γίνεται διάκριση ανάλογα με το αν στην εγχώρια αγορά της χώρας εξαγωγής είναι δυνατή ή όχι η ελεύθερη διαμόρφωση της τιμής. Κρίσιμη είναι καταρχήν η τιμή του προϊόντος στην εγχώρια αγορά. Αν όμως στη χώρα εξαγωγής οι τιμές για την εγχώρια αγορά καθορίζονται από το κράτος ή υφίσταται μονοπώλιο, τότε η κανονική αξία του εξαγόμενου προϊόντος πρέπει ενδεχομένως να προσδιοριστεί με βάση άλλους παράγοντες.

7. Το άρθρο VI, παράγραφος 1, της ΓΣΔΕ του 1994 ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουσιν ότι το ντάμπινγκ, διά του οποίου προϊόντα χώρας τινός εισάγονται εις το εμπόριον ετέρας χώρις εις τιμήν κατωτέραν της κνονικής αξίας των, είναι καταδικαστέον [...]. Προς εφαρμογήν του παρόντος άρθρου προϊόν εξαγόμενον εκ τινός χώρας προς ετέραν τοιάυτην, θεωρείται ως εισαγόμενον εις την αγοράν εισαγούσης χώρας εις τιμήν κατωτέραν της κανονικής του αξίας, εφ' όσον η τιμή του προϊόντος:

α) είναι κατωτέρα της υπό ομαλάς εμπορικάς συνθήκας επιτυγχανομένης αντιστοίχου και επιδεκτικής συγκρίσεως τιμής του ομοίου προϊόντος του προοριζομένου διά κατανάλωσιν εντός της εξαγούσης χώρας […]».

8. Στη δεύτερη συμπληρωματική διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου VI της ΓΣΔΕ 1994, στο παράρτημα Ι αυτής, περιέχεται η ακόλουθη διευκρίνιση:

«Αναγνωρίζεται ότι, εις περιπτώσεις εισαγωγών προερχομένων εκ χώρας της οποίας το εμπόριον αποτελεί το αντικείμενον πλήρους ή σχεδόν πλήρους μονοπωλίου και όπου όλαι αι τιμαί εν τω εσωτερικώ καθορίζονται παρά του κράτους, ο προσδιορισμός του βαθμού καθ' όν είναι δυνατή η σύγκρισις των τιμών [...] δύνατη να παρουσιάση ιδιαιτέρας δυσχερείας και ότι εις τοιαύτας περιπτώσεις τα εισάγοντα συμβαλλόμενα μέρη δυνατόν να θεωρήσουν αναγκαίον όπως λάβουν υπόψη την περίπτωσιν ότι μία επακριβής [σύγκρισις] προς τας εσωτερικάς τιμάς της ειρημένης χώρας δεν είναι πάντοτε επιτυχής.»

9. Εξάλλου, το άρθρο 1 της Συμφωνίας περί θέσεως σε εφαρμογή του άρθρου VI της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου του 1994 (στο εξής: συμφωνία αντιντάμπινγκ)[7] ορίζει τα ακόλουθα:

«Η επιβολή μέτρου αντιντάμπινγκ επιτρέπεται μόνον υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο VI της ΓΣΔΕ του 1994 και κατόπιν σχετικών ερευνών που έχουν αρχίσει […] και διεξαχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας. Η εφαρμογή του άρθρου VI της ΓΣΔΕ του 1994 διέπεται από τις ακόλουθες διατάξεις, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες λαμβάνονται μέτρα κατ' εφαρμογήν νόμων και κανονισμών αντιντάμπινγκ».

7 — ΕΕ L 336, σ. 103.

10. Το άρθρο 2 της εν λόγω συμφωνίας περιέχει λεπτομερέστερους κανόνες για τη διαπίστωση του ντάμπινγκ και της κανονικής τιμής, δίχως να διακρίνει ρητώς μεταξύ χωρών με οικονομία της αγοράς και χωρών χωρίς οικονομία της αγοράς, τονίζοντας όμως στη διάταξη 2.7:

«Το παρόν άρθρο ισχύει υπό την επιφύλαξη της δεύτερης συμπληρωματικής διατάξεως του άρθρου VI παράγραφος 1 του παραρτήματος I της ΓΣΔΕ του 1994».

Β – *Δίκαιο της Ένωσης*

11. Ο νομοθέτης της Ένωσης έχει θεσπίσει σειρά νομικών πράξεων για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1. Ο βασικός κανονισμός

12. Σύμφωνα με τους σκοπούς που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 3 και 4 του κανονισμού, λόγω των νέων συμφωνιών σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου VI της ΓΣΔΕ «είναι σκόπιμη η τροποποίηση των κοινοτικών κανόνων», στο πλαίσιο της οποίας «είναι απαραίτητο [...] να ληφθεί υπόψη από την Κοινότητα η ερμηνεία που δίδουν [...] οι σημαντικότεροι εμπορικοί της εταίροι».

13. Σύμφωνα με την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού:

«[...] η νέα συμφωνία για το ντάμπινγκ [...] περιέχει λεπτομερείς κανόνες, οι οποίοι αφορούν, ιδίως, τον υπολογισμό του ντάμπινγκ [...] ενόψει της εκτάσεως των αλλαγών και προκειμένου να διασφαλισθεί η ενδεδειγμένη και διαφανής εφαρμογή των νέων κανόνων, θα έπρεπε το κείμενο των νέων συμφωνιών να ενσωματωθεί κατά το δυνατόν στην κοινοτική νομοθεσία».

14. Σχετικά με τον υπολογισμό της κανονικής αξίας των προϊόντων αναφέρονται στην έβδομη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού τα ακόλουθα:

«[...] όταν ο καθορισμός της κανονικής αξίας αφορά χώρες χωρίς οικονομία αγοράς, φαίνεται ορθότερο να καθιερωθούν κανόνες για την επιλογή της κατάλληλης τρίτης χώρας με οικονομία αγοράς που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για το σκοπό αυτό [...]».

15. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού:

«Ένα προϊόν θεωρείται ότι αποτελεί αντικείμενο ντάμπινγκ όταν η τιμή εξαγωγής του στην Κοινότητα είναι χαμηλότερη από μια συγκρίσιμη τιμή του ομοειδούς προϊόντος, όπως έχει καθοριστεί για τη χώρα εξαγωγής κατά τις συνήθεις εμπορικές πράξεις.»

16. Το άρθρο 2, παράγραφος 7, του βασικού κανονισμού ορίζει τα ακόλουθα σχετικά με τον καθορισμό της κανονικής αξίας σε διαδικασίες αντιντάμπινγκ:

«α) Στην περίπτωση εισαγωγών από χώρες χωρίς οικονομία αγοράς [8] [...], η κανονική αξία καθορίζεται με βάση την τιμή ή την κατασκευασμένη αξία σε τρίτη χώρα με οικονομία αγοράς, ή την τιμή από αυτή την τρίτη χώρα προς άλλες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Κοινότητας, ή, όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, πάνω σε κάθε άλλη λογική βάση [...]

[...]

8 — Στην κατηγορία αυτή ανήκουν η Αλβανία, η Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, η Λευκορωσία, η Γεωργία, η Βόρεια Κορέα, το Κιργιζιστάν, η Μολδαβία, η Μογγολία, το Τατζικιστάν, το Τουρκμενιστάν και το Ουζμπεκιστάν.

β) Στις έρευνες αντιντάμπινγκ για εισαγωγές από [...] οποιαδήποτε χώρα χωρίς οικονομία της αγοράς που είναι μέλος του ΠΟΕ κατά την ημερομηνία ενάρξεως της έρευνας, η κανονική αξία καθορίζεται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 6 [9] ,εάν αποδεικνύεται, με βάση δεόντως αιτιολογημένους ισχυρισμούς που θα υποβάλουν ένας ή περισσότεροι παραγωγοί που υπόκεινται στην έρευνα και με βάση τα κριτήρια και τις διαδικασίες που περιλαμβάνονται στο στοιχείο γ', ότι υπόκεινται σε συνθήκες οικονομίας της αγοράς όσον αφορά την κατασκευή και την πώληση του οικείου ομοειδούς προϊόντος. Άλλως εφαρμόζονται οι κανόνες που καθορίζονται στο στοιχείο α'.

γ) Ένας ισχυρισμός κατά το στοιχείο β' [...] πρέπει να δίδει επαρκείς αποδείξεις ότι ο παραγωγός λειτουργεί υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς [...]».

2. Ο επίμαχος κανονισμός

17. Με τον επίμαχο κανονισμό επιβλήθηκε το έτος 2009, βάσει του βασικού κανονισμού, οριστικός δασμός αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές ορισμένου φύλλου αλουμινίου, καταγωγής Αρμενίας, Βραζιλίας και Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας.

18. Κατά την εικοστή αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού, «η Αρμενία αναφέρεται ειδικά στην υποσημείωση του άρθρου 2 παράγραφος 7 στοιχείο α', του βασικού κανονισμού, διότι συγκαταλέγεται στις χώρες που δεν διαθέτουν οικονομία της αγοράς. Η μεταχείριση των παραγωγών-εξαγωγέων σε χώρες-μέλη του ΠΟΕ που δεν διαθέτουν οικονομία της αγοράς παρατίθεται στο άρθρο 2 παράγραφος 7 στοιχείο β' [...]».

19. Κατά το άρθρο 1 του επίμαχου κανονισμού, ο εν λόγω δασμός αφορούσε, μεταξύ άλλων, προϊόντα της αρμενικής εταιρίας Rusal Armenal. Μια αίτηση της εν λόγω εταιρίας για να της αναγνωρισθεί καθεστώς επιχειρήσεως που λειτουργεί υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς δεν έγινε δεκτή, ενώ ως «κατάλληλη και εύλογη ανάλογη χώρα» [10] με οικονομία της αγοράς υποδείχθηκε η Τουρκία, στης οποίας τις τιμές βασίστηκε ο υπολογισμός της κανονικής αξίας των προϊόντων της εν λόγω εταιρίας και του περιθωρίου ντάμπινγκ των εξαγωγών της.

20. Υπό τις συνθήκες αυτές επιβλήθηκε, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, του επίμαχου κανονισμού, οριστικός δασμός αντιντάμπινγκ 13,4 % στις εισαγωγές αρμενικών προϊόντων.

III – **Η πρωτοβάθμια διαδικασία και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση**

21. Με τον πρώτο λόγο της πρωτοδίκως ασκηθείσας προσφυγής της, η Rusal Armenal προέβαλε παραβίαση της συμφωνίας αντιντάμπινγκ.

22. Κατά την άποψή της, ο νομοθέτης της Ένωσης έδρασε καθ' υπέρβαση του θεσμικού πλαισίου που θεσπίστηκε με τη συμφωνία αντιντάμπινγκ υπολογίζοντας την κανονική αξία όχι με βάση τα δεδομένα στην Αρμενία, αλλά με βάση τα δεδομένα σε άλλες χώρες. Για τον λόγο αυτόν, ο βασικός κανονισμός δεν έχει εφαρμογή έναντι της Rusal Armenal και ο επίμαχος κανονισμός, κατά το μέτρο που την αφορά, πρέπει να ακυρωθεί λόγω παραβιάσεως της συμφωνίας αντιντάμπινγκ.

9 — Οι παράγραφοι αυτές διαλαμβάνουν σχετικά με τον υπολογισμό της κανονικής αξίας βάσει των δεδομένων της εγχώριας αγοράς, χωρίς τη χρησιμοποίηση στοιχείων συγκρίσιμης τρίτης χώρας.

10 — Βλ. τριακοστή έκτη αιτιολογική σκέψη του επίμαχου κανονισμού.

23. Το Γενικό Δικαστήριο έκανε δεκτή την προσφυγή με την αιτιολογία, ιδίως, ότι με το άρθρο 2 του βασικού κανονισμού ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να εκπληρώσει συγκεκριμένες υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 2 της συμφωνίας αντιντάμπινγκ, οι οποίες αφορούν τον καθορισμό του ντάμπινγκ[11]. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ο βασικός κανονισμός και ο προσβαλλόμενος κανονισμός αποκλίνουν όμως από τη συμφωνία αντιντάμπινγκ, η οποία περιέχει συναφώς «ένα σύνολο σαφών, ακριβών και λεπτομερών κανόνων για τον τρόπο υπολογισμού της κανονικής αξίας του ομοειδούς προϊόντος [...] χωρίς να συνδυάζονται με όρους που καταλείπουν την εφαρμογή τους στη διακριτική ευχέρεια των μελών του ΠΟΕ»[12].

24. Με την υπό κρίση αίτησή της, η Επιτροπή ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου με την οποία ακυρώθηκε ο επίμαχος κανονισμός κατά το μέτρο που αφορά τη Rusal Armenal.

IV – **Αιτήματα και κύρια επιχειρήματα των διαδίκων**

25. Η Επιτροπή, επικουρούμενη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, ζητεί:

— να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

— να απορριφθεί ως αβάσιμος ο πρώτος λόγος της πρωτοδίκως ασκηθείσας προσφυγής,

— ως προς τους λοιπούς λόγους, να αναπεμφθεί η υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο προς επανεξέταση,

— να επιφυλαχθεί το Δικαστήριο ως προς τα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.

26. Η Επιτροπή στηρίζει την αίτηση αναιρέσεως σε τρεις λόγους.

27. Πρώτον, ότι το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη ultra petita, καθόσον η Rusal Armenal επικαλέστηκε το ανεφάρμοστο του βασικού κανονισμού υπό το πρίσμα της συμφωνίας αντιντάμπινγκ μόνο στην προσφυγή της, όχι όμως και στο υπόμνημα απαντήσεως. Ως εκ τούτου, η εταιρία δεν επιδίωξε την περαιτέρω εξέταση του συγκεκριμένου λόγου προσφυγής.

28. Δεύτερον, ότι το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε εσφαλμένα τον βασικό κανονισμό και τη βούληση του νομοθέτη κατά τη θέσπιση της εν λόγω ρυθμίσεως, υπό το πρίσμα της νομολογίας Nakajima[13]. Το Γενικό Δικαστήριο κακώς δέχθηκε ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε με τον βασικό κανονισμό να εκπληρώσει υποχρεώσεις που πηγάζουν από το δίκαιο του ΠΟΕ. Επομένως, το δίκαιο του ΠΟΕ δεν μπορεί να αποτελεί κριτήριο για τη νομιμότητα του βασικού κανονισμού, καθόσον για μια χώρα όπως η Αρμενία, η οποία βρίσκεται σε διαδικασία μεταβάσεως από τη σοσιαλιστική οικονομία κεντρικού σχεδιασμού στην οικονομία της αγοράς, η συμφωνία αντιντάμπινγκ δεν απαγορεύει τον προσδιορισμό της κανονικής αξίας του προϊόντος κατά τρόπο ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες οι οποίες επικρατούν σε ανάλογη χώρα με ελεύθερη αγορά, όπως είναι εν προκειμένω η Τουρκία.

29. Τρίτον, ότι με την ακύρωση του επίμαχου κανονισμού το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τη γενική αρχή της θεσμικής ισορροπίας.

30. Η Rusal Armenal αρνείται τους ανωτέρω λόγους και ζητεί να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως και να καταδικασθούν η Επιτροπή και το Συμβούλιο να φέρουν τα δικά τους έξοδα καθώς και τα έξοδα της Rusal Armenal.

11 — Σκέψη 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

12 — Σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

13 — Απόφαση Nakajima κατά Συμβουλίου (C-69/89, EU:C:1991:186).

V – **Νομική εκτίμηση**

A – *Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως*

31. Καθόσον με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως υποστηρίζεται η άποψη ότι η αρμενική εταιρία ανακάλεσε διά του υπομνήματος απαντήσεως την αιτίαση περί μη νομιμότητας βάσει του άρθρου 277 ΣΛΕΕ, η θέση της αναιρεσείουσας δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

32. Αφενός, δεν είναι δυνατό να αναμένεται από τους διαδίκους ότι θα επαναλαμβάνουν εξ ολοκλήρου τις αιτιάσεις τους σε κάθε έγγραφο της διαδικασίας. Κάτι τέτοιο θα ήταν αντίθετο προς την αρχή της οικονομίας της δίκης. Αφετέρου, από τα δικόγραφα της αρμενικής εταιρίας προκύπτει ότι επικαλείται συστηματικά το άρθρο 277 ΣΛΕΕ και στο πλαίσιο αυτό εκτιμά ότι το άρθρο 2, παράγραφος 7, του βασικού κανονισμού δεν συνάδει με το δίκαιο του ΠΟΕ[14].

33. Συνεπώς, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως

34. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως η αναιρεσείουσα προβάλλει κατ' ουσίαν ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα ότι με τη θέσπιση του άρθρου 2, παράγραφος 7, του βασικού κανονισμού ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να υλοποιήσει τη συμφωνία αντιντάμπινγκ. Το βάσιμο της εν λόγω αιτιάσεως εξαρτάται από το αν το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε ορθά τη λεγόμενη νομολογία Nakajima[15].

1. Το δίκαιο του ΠΟΕ ως κριτήριο για τη νομιμότητα των πράξεων της Ένωσης

35. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 5, ΣΕΕ, η Ένωση συμβάλλει στην αυστηρή τήρηση και στην ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου. Κατά συνέπεια, όταν εκδίδει μια πράξη, οφείλει να τηρεί το διεθνές δίκαιο στο σύνολό του[16]. Κατά το άρθρο 216, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, οι διεθνείς συμφωνίες που συνάπτονται από την Ένωση είναι δεσμευτικές για τα όργανα αυτής και κατισχύουν των πράξεών της[17].

36. Προς στήριξη προσφυγής ακυρώσεως πράξεως παραγώγου δικαίου της Ένωσης ή ενστάσεως περί ελλείψεως νομιμότητας μπορεί να γίνει επίκληση των διατάξεων διεθνούς συμφωνίας στην οποία η Ένωση είναι συμβαλλόμενο μέρος, όμως μόνον υπό την προϋπόθεση, αφενός, ότι η φύση και η οικονομία της εν λόγω συμφωνίας επιτρέπουν παρόμοια εξέταση και, αφετέρου, ότι οι διατάξεις αυτές δεν περιέχουν αιρέσεις και είναι αρκούντως σαφείς[18].

14 — Βλ., ενδεικτικώς, σ. 31 του υπομνήματος απαντήσεως στον πρώτο βαθμό.

15 — Απόφαση Nakajima κατά Συμβουλίου (C-69/89, EU:C:1991:186).

16 — Απόφαση Air Transport Association of America κ.λπ. (C-366/10, EU:C:2011:864, σκέψη 101).

17 — Αποφάσεις Intertanko κ.λπ. (C-308/06, EU:C:2008:312, σκέψη 42), Air Transport Association of America κ.λπ. (C-366/10, EU:C:2011:864, σκέψη 50), καθώς και Συμβούλιο κ.λπ. κατά Vereniging Milieudefensie και Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P έως C-403/12 P, EU:C:2015:4, σκέψη 52).

18 — Αποφάσεις FIAMM κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-120/06 P και C-121/06 P, EU:C:2008:476, σκέψεις 110 και 120), Air Transport Association of America κ.λπ. (C-366/10, EU:C:2011:864, σκέψεις 53 έως 55), καθώς και Συμβούλιο κ.λπ. κατά Vereniging Milieudefensie και Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P έως C-403/12 P, EU:C:2015:4, σκέψη 54).

37. Λόγω της φύσεώς τους, οι πράξεις του ΠΟΕ απολαύουν ειδικού καθεστώτος. Το Δικαστήριο επανέλαβε πρόσφατα τη θέση του ότι μόνο στις περιπτώσεις που η Ένωση είχε την πρόθεση να εκπληρώσει μια ειδική υποχρέωση που αναλήφθηκε με συμφωνία στο πλαίσιο του ΠΟΕ (νομολογία Nakajima) ή στην περίπτωση που η πράξη του δικαίου της Ένωσης ρητώς παραπέμπει σε συγκεκριμένες διατάξεις των συμφωνιών του ΠΟΕ (νομολογία Fediol [19]), το Δικαστήριο είναι καθ' ύλην αρμόδιο να προβεί σε έλεγχο νομιμότητας της εκάστοτε πράξεως με γνώμονα τους κανόνες των συμφωνιών αυτών [20].

38. Υπό την προϋπόθεση ότι διαπιστώνεται σχετική βούληση του νομοθέτη προς εφαρμογή μιας πράξεως ΠΟΕ, έλεγχος της νομιμότητας διατάξεων του παράγωγου δικαίου με γνώμονα την εν λόγω πράξη νοείται ιδίως στο πεδίο του συστήματος αντιντάμπινγκ. Το σύστημα αυτό, όντας «πολύπλοκο στη σύλληψη και στην εφαρμογή του» [21], μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εκ της φύσεώς του ως μέτρο για την εκτίμηση της νομιμότητας των πράξεων της Ένωσης.

39. Προς το παρόν το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη διεξέλθει το αποφασιστικής σημασίας για τη νομολογία Nakajima ζήτημα του ενδεδειγμένου τρόπου διατυπώσεως της βουλήσεως του νομοθέτη, καθώς και των κριτηρίων για την ανίχνευσή της. Εντούτοις, στις αποφάσεις Nakajima κατά Συμβουλίου [22] και Petrotub και Rebublica [23], το Δικαστήριο, παραπέμποντας στις αιτιολογικές σκέψεις πράξεως της Ένωσης, έκρινε βάσει αυτών αν ο νομοθέτης της Ένωσης επιδίωξε με ένα συγκεκριμένο κανόνα του παράγωγου δικαίου να εκπληρώσει τις «ειδικές υποχρεώσεις» [24] που απορρέουν από συγκεκριμένο, ουσιαστικά συνδεδεμένο μετ' αυτού κανόνα του κώδικα αντιντάμπινγκ [25] ή της συμφωνίας αντιντάμπινγκ [26] αντίστοιχα. Όπου, αντιθέτως, οι διατάξεις του παράγωγου δικαίου απέβλεπαν σε «θεμελιωδώς διαφορετικούς σκοπούς» [27] σε σχέση με τις διατάξεις αντιντάμπινγκ της ΓΣΔΕ, οι τελευταίες αποκλείονταν ως κριτήριο ελέγχου [28].

40. Συναφώς δύνανται να εξαχθούν δύο συμπεράσματα.

41. Αφενός, στη νομολογία του Δικαστηρίου το ζητούμενο δεν είναι η αφηρημένη αξιολόγηση της εκάστοτε πράξεως του παράγωγου δικαίου με αποκλειστικό γνώμονα τις προϋποθέσεις των συμφωνιών ΠΟΕ. Η έκταση του ελέγχου από το Δικαστήριο εξαρτάται πολλώ μάλλον από την πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης να θεσπίσει τις διατάξεις αυτές σε εφαρμογή των εν λόγω συμφωνιών. Εφόσον δεν υπάρχει ή δεν αποδεικνύεται επαρκώς μια τέτοια βούληση, το δίκαιο του ΠΟΕ δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κριτήριο για τον έλεγχο του παράγωγου δικαίου.

42. Αφετέρου, προς επιβεβαίωση της βουλήσεως του νομοθέτη της Ένωσης να υλοποιήσει τις συμφωνίες του ΠΟΕ δεν αρκεί να συνάγεται γενικώς από τις αιτιολογικές σκέψεις της εκάστοτε πράξεως της Ένωσης ότι η επίμαχη πράξη εκδίδεται λαμβανομένων υπόψη των διεθνών υποχρεώσεων της Ένωσης [29]. Αντιθέτως, για την εφαρμογή της νομολογίας Nakajima αρκεί, αλλά και απαιτείται, από

19 — Απόφαση Fediol κατά Επιτροπής (70/87, EU:C:1989:254).

20 — Βλ. απόφαση του τμήματος μείζονος συνθέσεως της 13ης Ιανουαρίου 2015, Συμβούλιο κ.λπ. κατά Vereniging Milieudefensie και Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P έως C-403/12 P, EU:C:2015:4, σκέψη 56), με παραπομπή στις αποφάσεις Fediol κατά Επιτροπής (70/87, EU:C:1989:254, σκέψεις 19 έως 23), Nakajima κατά Συμβουλίου (EU:C:1991:186, σκέψεις 29 έως 32), Γερμανία κατά Συμβουλίου (C-280/93, EU:C:1994:367, σκέψη 111) και Ιταλία κατά Συμβουλίου (C-352/96, EU:C:1998:531, σκέψη 19).

21 — Απόφαση Συμβούλιο κ.λπ. κατά Vereniging Milieudefensie και Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P έως C-403/12 P, EU:C:2015:4, σκέψη 59).

22 — Απόφαση Nakajima κατά Συμβουλίου (C-69/89, EU:C:1991:186, σκέψη 30).

23 — Απόφαση Petrotub και Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, σκέψη 55).

24 — Απόφαση Petrotub και Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, σκέψη 56).

25 — Απόφαση Nakajima κατά Συμβουλίου (C-69/89, EU:C:1991:186).

26 — Απόφαση Petrotub και Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4).

27 — Απόφαση Nakajima κατά Συμβουλίου (C-69/89, EU:C:1991:186, σκέψη 40).

28 — Βλ., συναφώς, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα L. A. Geelhoed στην υπόθεση Franz Egenberger (C-313/04, EU:C:2005:733, σημείο 76) και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα A. Saggio στην υπόθεση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου (C-149/96, EU:C:1999:92, σημείο 17).

29 — Υπό το ίδιο πνεύμα, οι προτάσεις μου στην υπόθεση Inuit Tapiriit Kanatami κ.λπ. κατά Επιτροπής κ.λπ. (C-398/13 P, EU:C:2015:190, σημείο 91).

το πλαίσιο εκφοράς της εκάστοτε πράξεως του δικαίου της Ένωσης να προκύπτει αναμφισβήτητα μια ειδική βούληση εκπληρώσεως της εκάστοτε συγκεκριμένης και σαφούς ως προς το περιεχόμενό της υποχρεώσεως που έχει αναλάβει η Ένωση στο πλαίσιο του ΠΟΕ, αλλά και να δύναται να προσδιοριστεί με ποιον ακριβώς κανόνα ποιας πράξεως του παράγωγου δικαίου θέλησε ο νομοθέτης να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή.

43. Με βάση τα ανωτέρω πρέπει στη συνέχεια να εξεταστεί αν στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ορθώς χρησιμοποιήθηκε η νομολογία Nakajima, αν ορθώς έγινε δεκτή, ως προς την επίμαχη διάταξη του βασικού κανονισμού, η ύπαρξη βουλήσεως του νομοθέτη προς εκπλήρωση υποχρεώσεων και, τέλος, αν ορθώς αποκλείστηκε η δυνατότητα εφαρμογής της εις βάρος της αρμενικής εταιρίας.

2. Η βούληση του νομοθέτη της Ένωσης προς εκπλήρωση υποχρεώσεων κατά τη θέσπιση του βασικού κανονισμού

44. Όπως προκύπτει και από τις αιτιολογικές σκέψεις του βασικού κανονισμού[30], η βούληση του νομοθέτη κατά τη θέσπισή του ήταν πράγματι να ακολουθήσει το περιεχόμενο της συμφωνίας αντιντάμπινγκ. Ειδικότερα, στην πέμπτη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού αναφέρεται σε σχέση με τη συμφωνία αντιντάμπινγκ ότι «θα έπρεπε το κείμενο των […] συμφωνιών να ενσωματωθεί *κατά το δυνατόν* [31] στην κοινοτική νομοθεσία».

45. Αυτό και μόνον όμως δεν σημαίνει ότι κατά την άποψη του νομοθέτη της Ένωσης απαγορευόταν να αποκλίνει ο βασικός κανονισμός με οποιοδήποτε τρόπο από το σύστημα κανόνων της συμφωνίας και ότι ο νομοθέτης αποσκοπούσε ιδίως στο να υπολογίζεται η κανονική αξία ενός προϊόντος οπωσδήποτε βάσει των κανονιστικών ρυθμίσεων της συμφωνίας αντιντάμπινγκ.

46. Ειδικότερα, η πέμπτη αιτιολογική σκέψη δεν πρέπει να εξετάζεται κατά τρόπο αποσπασματικό και απόλυτο. Αντιθέτως, δεδομένου ότι, βάσει της διατυπώσεως της συγκεκριμένης αιτιολογικής σκέψεως, το κείμενο της συμφωνίας πρέπει να ενσωματωθεί μόνο «κατά το δυνατόν» στον βασικό κανονισμό, συνάγεται ήδη από την αιτιολογική σκέψη το συμπέρασμα ότι ο νομοθέτης της Ένωσης κατά τη θέσπιση της πράξεώς του δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο η καθ' ολοκληρίαν μεταφορά της συμφωνίας στο ενωσιακό δίκαιο να μη συμβιβάζεται με αντίθετες θέσεις της Ένωσης.

47. Ως εκ τούτου, από την πέμπτη αιτιολογική σκέψη δεν συνάγεται κατ' ανάγκην ότι ο νομοθέτης του βασικού κανονισμού απέβλεψε οπωσδήποτε στην πλήρη συμφωνία του κειμένου του βασικού κανονισμού με τη συμφωνία αντιντάμπινγκ ούτε ότι οποιαδήποτε απόκλιση του βασικού κανονισμού από τη συμφωνία αντιντάμπινγκ δεν καλύπτεται από τη βούλησή του προς εκπλήρωση υποχρεώσεων που απορρέουν από συμφωνίες του ΠΟΕ.

48. Η εν λόγω αντίληψη για τη σημασία και την εμβέλεια της πέμπτης αιτιολογικής σκέψεως είναι συμβατή με τη νομολογία Nakajima. Από την απόφαση Nakajima κατά Συμβουλίου δεν συνάγεται ότι οποιαδήποτε ουσιαστική απόκλιση από τη συμφωνία αντιντάμπινγκ συνεπάγεται αυτομάτως ότι τίθεται ζήτημα νομιμότητας του βασικού κανονισμού. Τούτο διότι αντικείμενο της εν λόγω αποφάσεως ήταν οι διατάξεις άλλων νομικών πράξεων, και συγκεκριμένα του κανονισμού 2423/88 και του κώδικα αντιντάμπινγκ του 1979. Όμως και από την απόφαση Petrotub και Republica[32], η οποία είχε ως αντικείμενο τον βασικό κανονισμό και τη συμφωνία αντιντάμπινγκ, δεν μπορεί να συναχθεί άνευ ετέρου ένα τόσο ευρύ συμπέρασμα. Πράγματι, στην εν λόγω απόφαση τονίζεται ότι ο βασικός κανονισμός «έχει ως σκοπό, μεταξύ άλλων, την ενσωμάτωση, *κατά το μέτρο του δυνατού* [33], στην

30 — Βλ., υπό το πνεύμα αυτό, την απόφαση Petrotub και Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, σκέψεις 22 και 55) σχετικά με τη λεγόμενη ασύμμετρη μέθοδο υπολογισμού του περιθωρίου ντάμπινγκ.

31 — Η υπογράμμιση δική μου.

32 — Απόφαση Petrotub και Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4).

33 — Η υπογράμμιση δική μου.

κοινοτική νομοθεσία των νέων και λεπτομερών κανόνων που περιέχει ο κώδικας αντιντάμπινγκ του 1994, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και οι κανόνες που αφορούν τον υπολογισμό του περιθωρίου ντάμπινγκ», ενώ στην επόμενη σκέψη συμπεραίνεται ότι «[δ]εν αμφισβητείται, επομένως, ότι η Κοινότητα εξέδωσε τον βασικό κανονισμό για να εκπληρώσει τις διεθνείς υποχρεώσεις της που απορρέουν από τον κώδικα αντιντάμπινγκ του 1994» [34]. Εντούτοις, η εν λόγω απόφαση αφορά μια ειδική ρύθμιση για τον υπολογισμό του περιθωρίου ντάμπινγκ με τη χρήση ασύμμετρων ή συμμετρικών μεθόδων [35], η οποία δεν αποτελεί αντικείμενο της διαφοράς στην παρούσα υπόθεση.

49. Επιχείρημα κατά της παραδοχής μιας ανεπιφύλακτης βουλήσεως του νομοθέτη της Ένωσης προς εκπλήρωση υποχρεώσεων που απορρέουν από συμφωνίες του ΠΟΕ αποτελεί και η έβδομη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού.

50. Στην εν λόγω σκέψη ο νομοθέτης της Ένωσης προτάσσει για τον καθορισμό της κανονικής αξίας, όταν αυτός αφορά χώρες χωρίς οικονομία αγοράς, ένα σκεπτικό με βάση τη σκοπιμότητα, το οποίο δεν διατυπώνεται με τη μορφή αυτή στη συμφωνία αντιντάμπινγκ. Αυτό σημαίνει ότι, όσον αφορά τις εν λόγω χώρες, ο νομοθέτης της Ένωσης δεν επιδίωκε να υλοποιήσει στόχους της συμφωνίας αντιντάμπινγκ και άσκησε εν προκειμένω την κανονιστική του αρμοδιότητα ιδία πρωτοβουλία.

51. Το ζήτημα που έθεσε το Συμβούλιο κατά την ακροαματική διαδικασία σχετικά με το αν η συμφωνία αντιντάμπινγκ εμφανίζει ως προς τις εν λόγω χώρες πράγματι ρυθμιστικό κενό, το οποίο ο νομοθέτης της Ένωσης θα μπορούσε από την άποψη του δικαίου του ΠΟΕ να συμπληρώσει κατά τη διακριτική του ευχέρεια, είναι άνευ σημασίας [36]. Αυτό που έχει σημασία είναι ότι –όπως άλλωστε προκύπτει και από το ιστορικό της διατάξεως, το οποίο παραθέτει η αναιρεσείουσα στην αίτησή της [37] – ο νομοθέτης της Ένωσης προέταξε συνειδητά μια συγκεκριμένη, δική του ρυθμιστική λύση σχετικά με τις χώρες χωρίς οικονομία της αγοράς και επομένως η πράξη του δεν υπαγορεύτηκε προφανώς από την εικαζόμενη βούληση προς εκπλήρωση υποχρεώσεων κατά την έννοια της νομολογίας Nakajima.

52. Με βάση τα ανωτέρω, ελλείψει τέτοιας βουλήσεως η νομιμότητα της επίμαχης διατάξεως του βασικού κανονισμού δεν έπρεπε να αξιολογηθεί με κριτήριο τη συμφωνία αντιντάμπινγκ. Επομένως, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.

53. Ως εκ τούτου, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι βάσιμος και συνεπώς η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί.

54. Τέλος, για λόγους πληρότητας θα αναφερθώ εν συντομία και στον τρίτο λόγο αναιρέσεως.

Γ – *Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως*

55. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι συντρέχει παραβίαση της αρχής της θεσμικής ισορροπίας. Κατά την άποψή της, ο νομοθέτης της Ένωσης είναι αποκλειστικά αρμόδιος να αποφασίσει ποιες χώρες πρέπει να θεωρούνται στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων αντιντάμπινγκ ως χώρες χωρίς οικονομία αγοράς, καθώς και για την αντιμετώπιση των εν λόγω χωρών.

34 — Απόφαση Petrotub και Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, σκέψεις 55 και 56).

35 — Απόφαση Petrotub και Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, σκέψη 22).

36 — Αντίθετα η σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

37 — Βλ. σημεία 49 έως 96 της αιτήσεως αναιρέσεως. Τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας, όπως ιδίως αναπτύχθηκαν κατά την ακροαματική συζήτηση, καταδεικνύουν ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να ακολουθήσει στο θέμα αυτό τις δικές του πολιτικές εκτιμήσεις, ανεξάρτητα από τις απαιτήσεις του ΠΟΕ.

56. Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως συναρτάται στενά με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως[38], καθόσον ουσιαστικά συνίσταται στην αιτίαση ότι με την απόφασή του, η οποία στηρίζεται στη νομολογία Nakajima, το Γενικό Δικαστήριο κακώς αγνόησε τη δεδηλωμένη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης.

57. Αν το Δικαστήριο συνταχθεί με την άποψή μου και κάνει δεκτό τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, παρέλκει η εξέταση της αιτιάσεως που προβάλλεται με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως.

58. Αν, αντιθέτως, το Δικαστήριο θεωρήσει ότι το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε ορθώς τη νομολογία Nakajima, τότε θα πρέπει να αποφανθεί και επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως. Συναφώς αρκεί να τονιστεί ότι η εφαρμογή της νομολογίας Nakajima, όταν οδηγεί στη διαπίστωση του παράνομου χαρακτήρα μιας πράξεως του παράγωγου δικαίου, ανταποκρίνεται σε αυτή ακριβώς τη δεδηλωμένη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης. Ως εκ τούτου, δεν ευσταθεί η άποψη ότι με την εν λόγω νομολογία τα δικαστήρια της Ένωσης ασκούν νομοθετικές αρμοδιότητες που δεν τους ανήκουν.

Δ– *Σύνοψη*

59. Επομένως, εφόσον είναι βάσιμος ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως, η αναίρεση πρέπει να γίνει δεκτή στο σύνολό της και να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

60. Εάν το δικαστήριο αναιρέσει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, δύναται το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση (άρθρο 61, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, του Οργανισμού του Δικαστηρίου)

61. Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η διαφορά είναι μόνον εν μέρει ώριμη προς έκδοση αποφάσεως. Όπως εκτέθηκε ανωτέρω, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη, καθόσον έκανε δεκτό τον πρώτο λόγο προσφυγής της Rusal Armenal περί παραβιάσεως της συμφωνίας αντιντάμπινγκ. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

62. Αντιθέτως, όσον αφορά τους υπόλοιπους λόγους προσφυγής, οι οποίοι δεν κρίθηκαν από το Γενικό Δικαστήριο, η υπόθεση δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση. Στο μέτρο αυτό επιβάλλεται η αναπομπή της υποθέσεως στο Γενικό Δικαστήριο, (άρθρο 61, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του Οργανισμού του Δικαστηρίου).

VI – **Δικαστικά έξοδα**

63. Όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι βάσιμη και το Δικαστήριο αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο –όπως πρότεινα στην προκειμένη περίπτωση–, επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα (εξ αντιδιαστολής ερμηνεία του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας).

VII – **Πρόταση**

64. Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφασίσει ως εξής:

1) Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 5ης Νοεμβρίου 2013, Rusal Armenal κατά Συμβουλίου (T-512/09, EU:T:2013:571).

2) Απορρίπτει τον πρώτο λόγο της προσφυγής ακυρώσεως της Rusal Armenal ZAO.

3) Αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο προς εξέταση των λοιπών λόγων προσφυγής.

38 — Διάταξη Επιτροπή κατά Rusal Armenal (C-21/14 P-R, EU:C:2014:1749, σκέψη 35).

4) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα για αμφότερους τους βαθμούς δικαιοδοσίας.